

Problematika standardizace terminologie pomalu proniká do celé oblasti vojenství, která má co dělat se standardizací. To se stává stále zřetelnějším tím jak vzrůstá potřeba spolu vzájemně komunikovat, zejména v rámci NATO.

Česká republika je členskou zemí NATO a v rámci této organizace proces sjednocování terminologie probíhá opravdu na bázi standardizace. I když je to často proces zdoluhavý, jsou hledány postupy na jeho efektivní zvládnutí. To je koneckonců vidět na dosavadním stavu zavádění nových procesů konečného schvalování v rámci NATO po vytvoření Agentury NATO pro standardizaci (*NSA – NATO Standardization Agency*).

Dosavadní proces, který zatím je platný, je završován terminologickou konferencí, která je orgánem Vojenského výboru pro tvorbu a publikování spojenecké publikace AAP-6. Tato Konference je řízena koordinátorem terminologie, který je zároveň příslušníkem agentury pro standardizaci NSA.

Nové postupy, které jsou v NATO předpokládány, budou platné nejdříve v roce 2004, pokud budou v letošním roce prostřednictvím Výboru pro standardizaci NATO (NCS) schváleny.

Ale opakovaně zdůrazňuji, že se jedná o proces standardizace, a proto i v našich podmínkách se snažíme s tímto úkolem poprat právě na poli standardizace. To ale nejde bez zapojení všech složek rezortu, které mají do toho něco říci.

Tak jak se lidé na svých místech mění, vystupuje do popředí otázka, že jednou naučené postupy a zásady je třeba od počátku opakovat a zavádět.

Tak se daří efektivně spolupracovat se všemi zainteresovanými složkami. Jsou to otázky tvorby slovníků a sborníků zejména v angličtině a francouzštině. Základem našeho úsilí bylo v roce 2002 udržet krok s aktualizací terminologie v NATO prostřednictvím spojenecké publikace AAP-6.

V tom chci vyjádřit poděkování všem, kteří se chtěli tímto nějak zabývat. Zpravidla je to vnímáno jako práce, která zdržuje v bleskovém rozletu ve funkcích. Jde o mravenčí práci sjednocování formulací. V tom nechceme nijak snižovat práci jiných, pokud se rozhodnou danou frází překládat po svém. Naši snahou je, aby zvolené fráze, pokud jsou v angličtině a francouzštině jednotné, zněly jednotně i v českém jazyce v rámci celého dokumentu. Proto je pak potřebné trochu korigovat práce, odvedené na jiných pracovištích.

V loňském období bylo v AAP-6 změněno asi 80 výrazů a jejich definic. Pomalu se tato dynamika dostává do všeobecného povědomí, i když ne všechny složky rezortu si to chtějí uvědomovat. To je prostě realita NATO a je na nás všech tuto realitu odrážet.

Všichni, kteří kdy zpracovávali nějaký předpis, znají zdoluhavost procesu tvorby těchto dokumentů, patřící do skupiny „vnitřních normativních aktů“. Myslím, že právem ze strany legislativní a právní sekce MO zaznívá volání po sjednocování terminologie prostřednictvím dokumentů, nazývaných „názvoslovné normy“, jejichž tvorba podléhá zásadám uvedeným v předpise Vševojsk 15-1. Nicméně schází ze strany této složky reflektovat realitu NATO právě v dynamice každoročních změn. Určitě lze najít nějaký kompromis v uplatnění tohoto před-

pisu, avšak předepisované „lístkové“ systémy určitě nesvědčí o reakci na průměrně starou výpočetní techniku v našich podmínkách. Souhlasím s voláním po jednotném pojmenování vojenských realit prostřednictvím normotvorných dokumentů. Musí to ale být dostatečně pružné, aby byly reflektovány v souladu s realitou NATO.

To myslím je také otázka dokumentů, nazývaných v současných podmínkách jako „doktríny“ a na nichž je zainteresována část kapacit generálního štábu a dalších pracovišť. Věřím, že nově vznikající pracoviště si touto dynamikou v NATO poradí a v tom chceme nabídnout spolupráci a vyměnit si zkušenosti.

Naším cílem od počátku je na bázi standardizace prostřednictvím terminologického programu přinášet pokud možno jednotnou terminologii co nejširšímu okruhu uživatelů. Byli jsme sice často kritizováni, nicméně nikdo přišel s ničím lepším a efektivnějším jak realitu terminologie NATO zavádět do našeho prostředí.

Je třeba zdůraznit, že to co nabízíme, je určitý druh služby pro ostatní pracoviště. Závisí na dalších pracovištích, jak tuto službu využijí a uchopí, jak přispějí k jejímu zkvalitnění.

Jak už je všeobecně známé, prostřednictvím prostředků zvaného *Multiterm* jsme nabídli k využívání prostřednictvím celoaarmádní datové sítě i štábního informačního systému k využití nejširší terminologickou databází v našem resortu. Můžeme se jistě bavit o dalším zpřístupňování. Je ale zapotřebí, aby se tato informace dostávala dále do povědomí všem případným uživatelům. Zejména jde o nejrůznější jazykové kurzy, aby se necvičilo jen na terminologii obchodní či z běžného života, ale také z oblasti reality NATO. Je zde terminologické bohatství asi 25 nejrůznějších oborových slovníků z celé řady pracovišť v jednotném prostředí.

Často slyšíme jen povzdechy, že není k dispozici dané výpočetní zařízení a podobně. Asi v tom pomoci nemůžeme, ale spíše jsou to výmluvy proč nespolupracovat, proč neposkytovat ostatním získané zkušenosti. Spekulace o duševním vlastnictví jsou častým argumentem proč se do spolupráce nezapojovat. Mohl bych být konkrétní a jmenovat jednotlivé pracovníky či pracoviště, která z podobných příčin přílišnou aktivitou v oblasti sjednocování terminologie nevynikají. To ale není mým cílem. Chci především demonstrovat to, že se nám daří toto problematiku cestou standardizace prosazovat kupředu. A také skutečnost, že se na poli standardizace stále více osob snaží tento proces nějakým způsobem odrážet.

Podařilo se tedy vydat v letošním únoru aktualizovanou verzi spojenecké publikace AAP-6 (2003). Tato je v originále francouzsko-anglickém také na síti Internet.

Na našich intranetových stránkách (www.stand.acr/terminologie) jsou slovníky a zkratky NATO. Jde o známou spojeneckou publikaci AAP-15. V prosinci 2002 byla publikována nová verze. Také tato problematika je v NATO v procesu změn a je snaha ji nějakým způsobem na bázi standardizace usměrnit.

Vedle prostředku *Multiterm* jsme nabídli využívání další technologie firmy TRADOS ze Stuttgartu, která představuje určitou normu jak v rámci lingvistického centra SHAPE a velitelství NATO pro překládání mezi angličtinou a francouzštinou, tak i dalších pracovišť, například Evropské unie. Věřím, že postupem času i tyto prostředky zevšední na dalších pracovištích resortu M0.

V dalším období proto chceme i nadále rozvíjet úsilí v oblasti standardizace terminologie a určitě přivítáme nápady, podněty a spolupráci od všech. Naše práce na tomto poli standardizace je ve prospěch všech. Určitě neumíme všechno, spíše se snažíme poučit od všech a každého, kdo chce nejen kritizovat, ale také něco podnětného nabídnout.